

*De kleine Napoleon heeft één grote droom.
Hij wil zo graag hetzelfde uniform dragen als zijn papa,
met zo'n mooie hoed dwars op zijn hoofd.*

DEEL 1

Het zoontje, de papa en de mama

De grote droom van de kleine Napoleon

We maken een sprong van meer dan tweehonderd jaar. Een kangoeroesprong, ver terug in de tijd, naar Parijs in 1814. We belanden op de rechteroever van de Seine.

Hier staat een paleis te schitteren in de lentezon. Het Tuilerieënpaleis. Je kan er moeilijk naast kijken. De gevel is driehonderdtachtig meter breed. Er zijn vijftientwintig grote zalen en honderddertig kamers.

In dit paleis woont niemand minder dan Napoleon.

De Franse keizer is vandaag niet thuis. Maar ook zonder hem is er wat te beleven.

Tussen al het goud en zilver dat hier fonkelt, trippelt een merkwaardige peuter rond. Het jongetje, drie jaar oud, is uitgedost in een uniform dat sterk lijkt op dat van zijn papa. De kleermakers van Napoleon hebben, speciaal voor het zoontje, de kledij op kindermaat geknipt: donkerblauw jasje, wit gilet en witte broek.

In dit miniuniform dartelt de dreumes door de paleisgangen, zwaaiend met een degentje. Het is een stuk speelgoed van hout, maar het ziet er zo echt uit dat je toch even schrikt. Een hoveling komt de hoek om. Daar heeft het jongetje op gewacht. "Ten aanval!" roept hij. Met het degentje strak voor zich uit stevent hij op zijn slachtoffer af. De hove-

ling weet wat hem te doen staat: het spelletje meespelen. 'Genade!' smeekt hij, maar het is al te laat. De man krijgt een houw, zijgt kreunend neer en blijft voor dood op de grond liggen. Het ventje kraait het uit van plezier.

In het *Palais des Tuileries* verbaast niemand zich nog over zo'n gevecht. Het gebeurt elke dag, in alle gangen en zalen. Alleen wanneer de hoofdrolspeler slaapt, is voor het paleis-personeel de kust veilig. 'Ach, het ventje kan zo lief zijn,' zeggen de hovelingen. 'Die blauwe oogjes en die blonde krullen! Wat een mooie jongen.'

Afen toe mag hij met zijn papa mee naar een legerparade op het grote binnenplein van het paleis. Daar schouwen vader en zoon de troepen. Naast elkaar staan ze op het balkon, gekleed in uniformen die op elkaar gelijken. Het jongetje is dol op de soldaten. En de soldaten op hem. Ze hebben een boon voor het kind van hun keizer. De kleine Napoleon is onweerstaanbaar. Zo schattig! De manschappen marcheren langsheen het balkon, met het hoofd gewend naar de keizer, maar vooral de kleuter houden ze in het oog. Als ze wat geluk hebben, zien ze *het* gebeuren. Het baasje steekt, net als papa, de rechterhand onder het witte gilet, juist boven het tweede knoopsgat: de alom bekende houding van Napoleon.

Na afloop van de parade, in de kazerne, stoten de soldaten elkaar lachend aan: 'Heb je het gezien? Hij dééd het. Helemaal zijn papa!'

Het prinsje is na het défilé druk bezig. In het paleis marcheert hij rond, mooi in de pas, net zoals de militairen op het plein. '*Links! Rechts! Links! Rechts!*' roept hij. Of speelt met de tinnen soldaatjes die hij voor zijn verjaardag heeft gekregen.

Hij heeft een *gouvernante*. Altijd is ze in zijn buurt, als een tweede moeder. *Maman Quiou* noemt hij haar. 's Avonds, bij

het slapengaan, zit ze naast zijn bed en vertelt ze over de heldendaden van zijn papa. Hoe moedig die papa wel niet is. En hoe machtig. 'Papa heeft heel veel soldaten,' zegt ze. 'Al die soldaten vechten voor hem. Ze winnen altijd. Zo komt het dat papa de grote baas is. Iedereen luistert naar hem, niet alleen bij ons in Frankrijk, maar ook in veel andere landen.'

De dreumes vouwt zijn handjes, knijpt zijn oogjes dicht en prevelt: 'Goede God, help en bescherm mijn lieve papa en zijn soldaten.'

* * *

Die lieve papa heet voluit Napoleon Bonaparte. Overal in Europa kennen de mensen hem. Zeg je kortweg *Napoleon*, zonder *Bonaparte* erbij, dan weet iedereen over wie je het hebt. De voornaam volstaat. Zo beroemd is hij.

En zo berucht.

Soldaten en kanonnen, daar weet deze man alles van. Het lijkt wel alsof hij geboren is met een pistool in de hand. Hij heeft graag de geur van buskruit in zijn neusgaten. Op het slagveld is hij heer en meester, hij stapelt de overwinningen op elkaar. Sommigen noemen hem een militair genie, maar veel mensen haten hem.

'Met zijn leger zaait hij dood en vernieling,' zeggen ze. 'Hij gaat over lijken. Een *massamoordenaar*, dat is hij! Wij willen niet dat onze zonen zomaar worden doodgeschoten. Al dat bloederig geweld, waar is dat goed voor?'

Er zijn ook mensen die Bonaparte door dik en dun verdedigen. Dat leidt tot felle discussies. Zijn medestanders beweren dat hij liever *niet* vecht. Dat leggen ze zo uit: 'Napoleon wil altijd onderhandelen. Hij wil praten en vrede brengen. Als er dan toch oorlog komt, is dat niet zijn schuld. Ook andere keizers en koningen sturen aan op geweld. Al die

vorsten hebben bloed aan hun handen. Een dode meer of minder? Dat raakt hun koude kleren niet.'

Al twintig jaar woeden er oorlogen in Europa. Het is geen prettige tijd. Er sneuvelen drieënhalf miljoen soldaten. Drieënhalf miljoen! Magere Hein maakt lange dagen...

Maar van al die doden heeft het zoontje geen weet. Voor hem is oorlog alleen maar spel en vrolijkheid.

* * *

De kleine Napoleon heeft één grote droom. Hij zou zo graag hetzelfde uniform dragen als zijn papa. *Helemaal hetzelfde*. Papa heeft een opvallende hoed. Die hoed staat dwars op zijn hoofd. *Steekhoed*, heet dat ding. Zo'n prachtig hoofddek-sel zou het zoontje ook wel willen. Op een ochtend vertelt hij aan zijn gouvernante – hij praat al zeer goed – dat hij een leuke droom heeft gehad. 'Ik liep met mijn steekhoed overal rond,' zegt hij. 'Alle mensen klapten in hun handen en op-eens hadden ze allemaal een hoed op hun hoofd!'

Die dag smeekt hij zijn papa: 'Krijg ik ook zo'n mooie hoed? Voor mijn verjaardag!' Hij blijft erom smeken, maar het komt er niet van.

Een andere droom gaat wél in vervulling.

Hij krijgt een uniek geschenk, speciaal voor hem door papa bedacht: een... *minikoets*! Aan de koets is alles bijzonder. Het is een kopie, op kindermaat, van de staatsiekoets van de keizer zelf. De minikoets wordt getrokken – raar maar waar – door twee... *merinoschapen*! Dat zijn grote, stoere schapen met ronde, sierlijke horens. De dieren kregen een wekenlange training om het karretje te leren trekken.

In dit wonderbare voertuig rijdt de kleuter rondjes in de tuinen van het Tuilerieënpaleis. Vanaf de straat achter

het paleishek staan de Parijzenaars zich te vergapen aan dit schouwspel. Stel je voor, de zoon van Napoleon in een feestelijke minikoets met vooraan die twee schapen! Nergens anders ter wereld krijg je zoiets te zien. Maman Quiou heeft het kind ingefluisterd dat hij zo nu en dan moet wuiven naar zijn 'onderdanen'. Dat doet hij volgens alle regels van de kunst. De mensen wuiven vrolijk terug. Weer klinkt het uit alle monden: 'Wat een schattig kind.'

* * *

Bij zijn geboorte heeft de troonopvolger meteen een forse hofhouding gekregen: een ploeg van dertig man. Aan het hoofd staat de gouvernante. Belangrijk is ook Madame Marchand. Zij moet in de slaapkamer bij het prinsje altijd de nacht doorbrengen. De hofhouding bestaat verder uit twee artsen, twee hulp-gouvernantes, een voedster met twee assistentes, een secretaris, bedienden, kleedsters en een lange rij kamermeisjes en kamerheren, belast met allerlei dag- en nachtdiensten. Er horen zelfs muzikanten bij, want er zal gefeest en gedanst worden.

De opgroeiende peuter krijgt alle eerbetoon. Wie het paleis betreedt, moet het baasje benaderen als de toekomstige keizer van Frankrijk. De jongen heeft vlug door dat hij een bijzonder persoontje is, hoog verheven boven alle andere kinderen. Hovelingen die hem niet op zijn wenken bedienen, durft hij af te snauwen. Hij is niet bepaald op zijn mondje gevallen.

Soms wordt hij woedend en staat hij te stampvoeten. Dan blijft er van het schattige ventje niet veel over. Madame Quiou heeft een truc om zijn driftbuien te beteugelen. Ze sluit de ramen, schuift de gordijnen dicht, kijkt hem in de ogen en zegt: 'Je roept en tiert. Zo mogen de toekomstige

onderdanen je niet horen of zien. Later word je keizer, maar jouw gedrag is een keizer onwaardig. Je wil toch niet dat de mensen bang van je zijn? Je moet juist zorgen dat ze van je houden...'

Die woorden doen wonderen. De peuter kijkt ernstig. Hij wordt rustig. Even later zet hij weer zijn onschuldige snoet op en vraagt hij aan een hoveling om mee krijgertje te spelen. Dat ziet Maman Quiou graag gebeuren. Met een brede glimlach schuift ze de gordijnen weer open.